

Parkano Kuivasjärvi muinaisjäännösinventointi 2017

Teemu Tiainen

Tilaaaja: Insinööri- ja kiinteistötoimisto Havanka Oy

Sisältö

Perustiedot	2
Yleiskartat	3
Vanhoja karttoja	6
Inventointi	8
Tulos	9
Lähteet	10
Löytöpaikka	11
1 PARKANO LAITILA	11

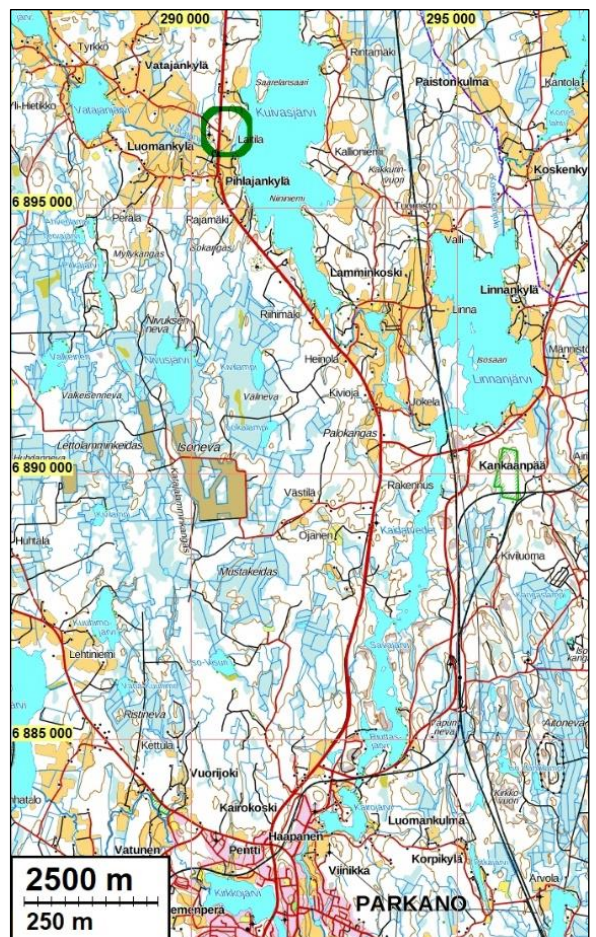
Kansikuva: Lapiro pystyssä rantatörmän päällä, kvartsikaapimen löytökohdassa. Etelään.

Perustiedot

- Alue:** Parkano. Kuivasjärven länsirannalla sijaitsevat kiinteistöt 581-407-5-68, 581-407-5-104 ja 581-407-5-51.
- Tarkoitus:** Selvittää sijaitseeko kiinteistöjen alueella kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi katsottavia kulttuurihistoriallisia jäännöksiä.
- Työaika:** 24.10.2017.
- Kustantaja:** Insinööri- ja kiinteistötoimisto Havanka Oy.
- Tekijät:** Mikroliitti Oy, Teemu Tiainen.
- Tulokset:** Alueelta ei tunnettu entuudestaan kiinteitä muinaisjäännöksiä. Inventoinnin yhteydessä löydettiin yksi kvartsikaavin koekuopasta. Muita havaintoja muinaisjäännöksestä ei tehty, joten kohde on tulkittava irtolöytöpaikaksi.

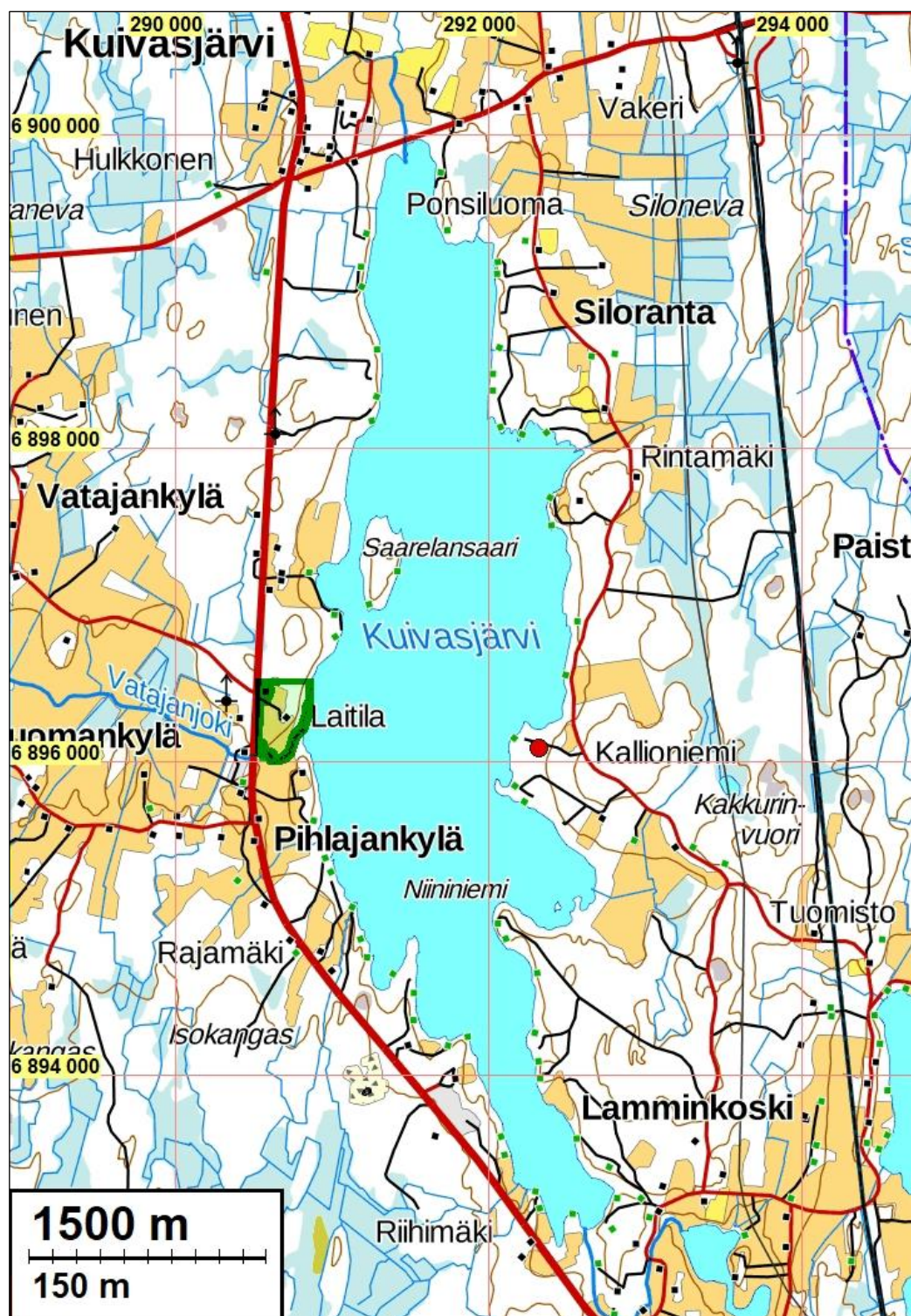
Inventointialue on ympäröity vihreällä kartan pohjoisosaan.

Selityksiä:
Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 10/2017, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 10/2017. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä. Kuvaaja: T. Tiainen

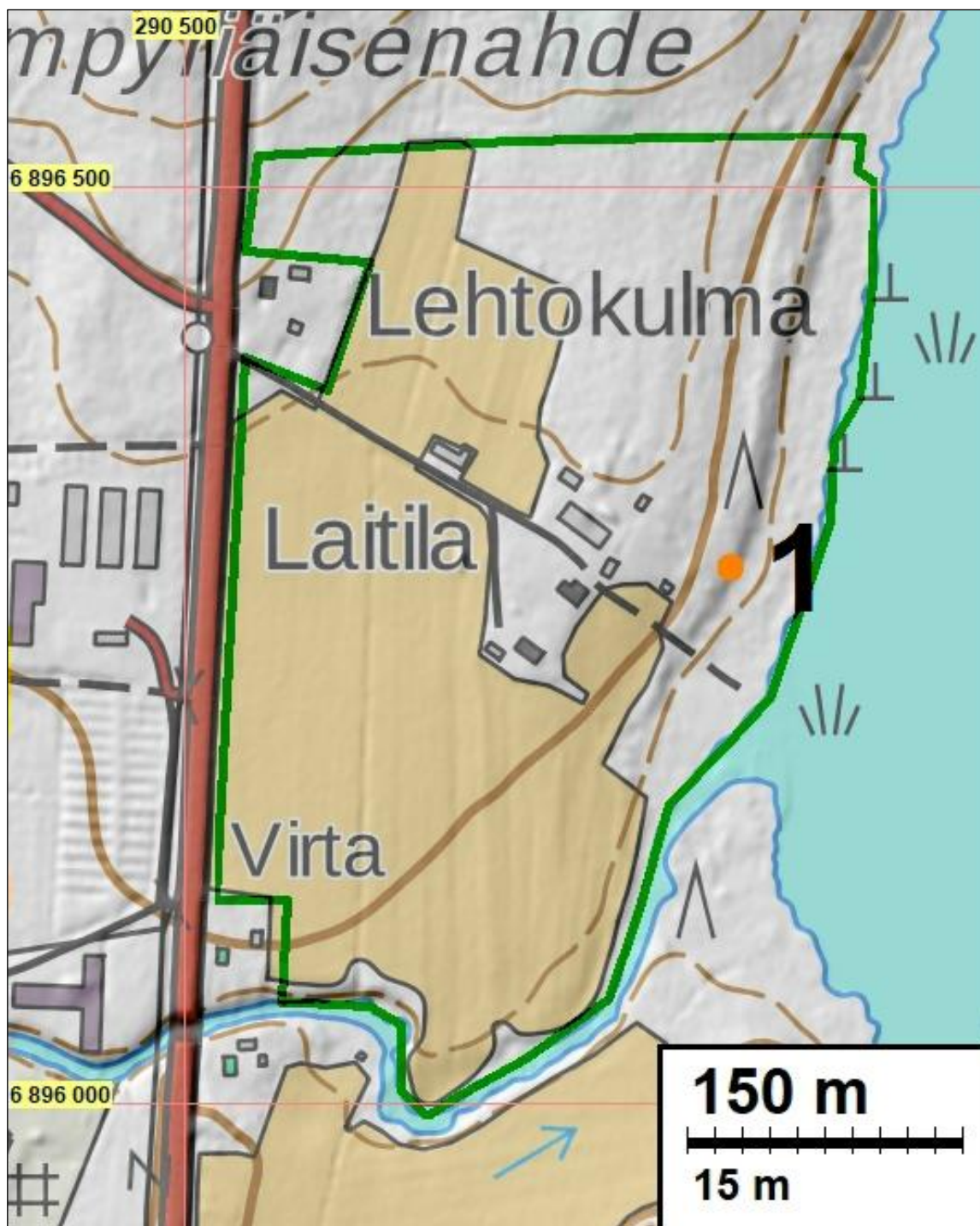

Yleiskartat

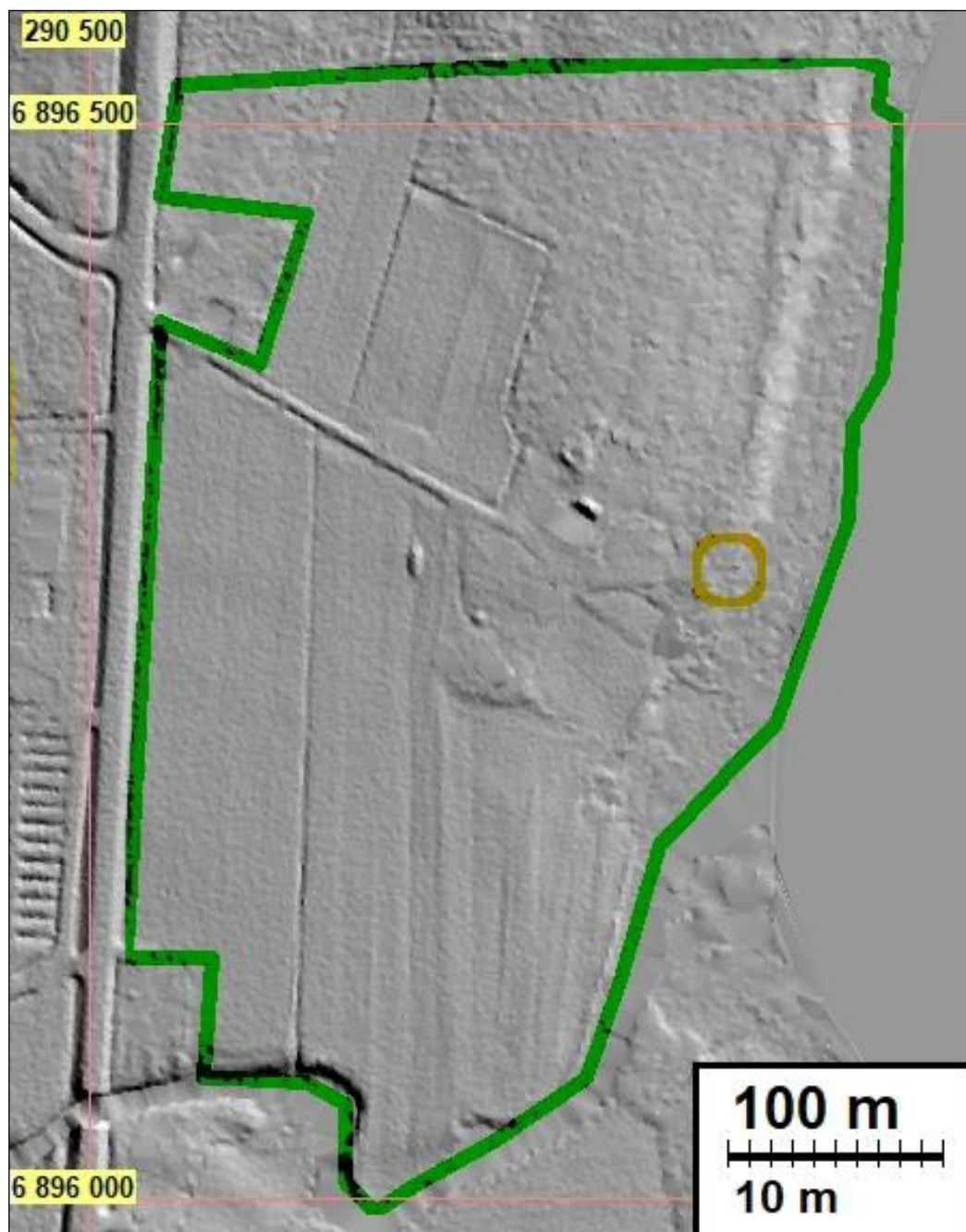

Inventointialue on rajattu vihreällä viivalla Kuivasjärven länsirannalle, Pihlajankylän pohjoispuolelle. Järven itärannalla oleva punainen pallo osoittaa inventointialuetta lähinnä olevan kiinteän muinaisjäänneksen. Kyseessä on kaskiröykkiö (mj-rek Kallioniemi 1000030999).

Vihreä viiva rajaa inventointialueen. Oranssi piste osoittaa kvartsikaapimen löytöpaikan – pisteen vieressä oleva numero 1 viittaa tämän raportin kohteeseen 1 Laitila.

Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistosta laadittu maastomalli. Vihreä viiva rajaa inventointialueen. Maastomallista näkee selvästi alueen peltoalueiden tasaisuuden sekä toisaalta alueen metsäisempien osien epätasaisuuden. Kvartsikaapimen löytöpaikka, vanhan rantatörmän päällä on ympyröity keltaisella ympyrällä.

Vanhoja karttoja

Ote vuoden 1799 kartasta (Wirzenius). Inventoitu alue on kartan laatimishetkellä ollut vailla kiinteää asutusta.

Ote vuoden 1897 kartasta (Nordenswan). Inventoidulle alueelle on kartan laatimishetkeen mennessä perustettu Häkkisen torppa.

Ote vuoden 1847 pitäjänkartasta (Motiell). Alueelle on merkitty Häkkisen torppa päällepiirroksena v, 1892

Ote vuoden 1959 peruskartasta. Inventointialue on rajattu vihreällä viivalla. Nykypäivään verrattuna alueen maankäytössä ei ole tapahtunut juurikaan muutosta.

Inventointi

Insinööri- ja kiinteistötoimisto Havanka Oy tilasi Mikroliitti Oy:ltä muinaisjäänösinventoinnin Parkanon kaupungin Kuivasjärven länsirannalle. Inventoitava alue käsitti kolmen kiinteistön alueet (581-407-5-68, 581-407-5-104 ja 581-407-5-51), yhteispinta-alaltaan vajaa 14 hehtaaria. Inventoinnin suoritti Teemu Tiainen 24.10.2017 työn kannalta kohtuullisen hyvissä olosuhteissa – maassa oli paikoin kuuraa, mutta sillä ei ollut merkitystä inventoinnin suorittamisessa.

Inventointialueen keskistä pohjoisosaa. Avarapohjainen metsä on tutkimusalueetta, kuvan taustalla oleva tiheämpi(tummempi) metsä ei ole. Pohjoiseen.

Inventoitu alue rajoittuu idässä Kuivasjärveen, etelässä järveen laskevaan Vatajanjokeen ja lännessä Vaasantiehen (E12). Alueen pohjoisreuna mukailee kiinteistörajoja. Inventointialue sijoittuu korkeusvälille 136 m (Kuivasjärven pinta) – 145 m (alueen luoteisin kulma). Maamittauslaitoksen laserkeilausaineistosta näkee selvästi, että alueen koillisosassa, noin 137,5–140 metrien korkeustasojen välissä on vanha rantatörmä. Maastossa kyseinen törmä erottui myös selvästi – sen alapuolinen maa-alue on vesijättöä, johon tehdyt koekuopat täyttyivät välittömästi vedellä. Kuivasjärven on laskettu 1900-luvun alkupuolella, minkä voi havaita vanhaa karttamateriaalia vertailemalla. Kuivasjärven rannoilta ei tunneta entuudestaan esihistoriallisia kohteita. Lähimmät sellaiset sijoittuvat Kuivasjärven pohjoispuolelle Kuivasjärven kylään, mistä tunnetaan kaksi kivikautisen esineen löytöpaikkaa järveen laskevien purojen liepeiltä.

Vanhan karttamateriaalin perusteella alueen kiinteä asutus on peräisin 1800-luvulta. Vuoden 1799 kartalla (Wirzlius) alue on asumaton. Vuoden 1892 pitäjänkartalla ja v. 1897 kartalla alueelle on merkitty Häkkisen torppa. Häkkisen torppa sijoittuu nykyisen Laitilan talon kohdalle ja pihamaalle. Torppa on perustettu Vatajan kantatilan maille. Torpan tarkka perustamisvuosi jäi tässä yhteydessä selvittämättä, mutta jotain osviittaa siihen saa Mauno Jokipiin artikkelista *Parkanon ja Kihniön synty* teoksessa *Parkanon ja Kihniön kirja* (Rantatupa). Jokipii on artikkelissaan listannut alueen torppien perustamisvuodet vuoteen 1809 mennessä – Häkkisen torppaa listassa ei mainita. Alkuperäiselle v. 1847 pitäjänkartalle sitä ei ole merkitty. Tästä päätellen Häkkisen torppa on perustettu vuosien 1847 ja 1892 välillä. Vuoden 1959 peruskartalla esitetty alueen tilanne vastaa pitkälti alueen nykytilannetta.

Inventoinnin yhteydessä alueen metsäiset osuudet käveltiin kattavasti lävitse – metsäisillä osuuksilla alueen maaperä on kivistä moreenia. Alueelle tehtiin parisen kymmentä koekuoppaa, jotka keskittyivät vanhalle rantatörmälle ja sen välittömään läheisyyteen 140 metrin korkeustasolle ja sen alapuolelle. Koekuopat kaivettiin niihin kohtiin, joissa todettiin olevan vähäkivisempää ja hiekkaisempaa maata. Ainoa viite muinaisjäänöksestä saatiin Laitilan talon itäpuolelta,

jonne tehdystä koekuopasta löydettiin pieni kvartsikaavin (katso raportin kohde 1 Laitila). Lukuisista sen lähelle tehdyistä koekuopista ei saatu mitään havaintoja esihistoriasta.

Inventointialueen peltoja ei oltu kynnetty, joten niiden kohdalla havaintojen tekeminen oli haastavaa. Peltojen maaperä on varsin vähäkivisen oloinen hiesu. Alueen eteläosan peltojen (Vatajanjokeen laskevien) topografia on loiva, eikä niissä ole selvää vanhaa rantatörmää, kuten alueen koillisosassa.

Tulos

Inventoiduilta kolmen kiinteistön alueilta ei tunnettu entuudestaan kiinteitä muinaisjäännöksiä. Inventoinnin yhteydessä tehdyistä koekuopista löydettiin yksi kvartsikaavin. Muita havaintoja mahdollisesta muinaisjäännöksestä ei saatu, joten kohde on tulkittava irtolöytöpaikaksi.

27.10.2017

Teemu Tiainen

Yllä: koillisosan vanha rantatörmä kuvan vasemmassa laidassa. Pohjoiseen.
Oikea: eteläosan peltoa. Koilliseen.

Kuvassa inventointialueen luoteisosa. Taustalla näkyy Vaasantie (E 12). Länteen

Lähteet

Painetut lähteet

Jokipii M, 1971: Parkanon ja Kihniön synty. Seudun kehitys Ruotsin vallan aikana. Sivut 37-96 teoksessa Parkanon ja Kihniön kirja (Rantatupa (toim.)). Jyväskylä 1971.

Peruskartta 2212 07 Kuivasjärvi. Maanmittaushallitus 1959.

Rantatupa (toim.) 1971: Heikki Rantatupa (toim.). Parkanon ja Kihniön kirja. Jyväskylä 1971.

Painamattomat lähteet

Motiell G, 1847 (1892): Karta öfver Parkano Socken i Ikalis härad af Åbo län.

Nordenswan, 1897: Kartta perintötilan No 5 kaikista tiluksista Kuivasjärven kylässä, Parkanon pitäjässä, Ikalisten kihlakuntaan, Turun ja Porin lääniä.

Raninen S, 2013: Parkano Kuivasjärvi Kallioniemi. Rantakaava-alueen arkeologinen inventointi 2013. Pirkanmaan maakuntamuseo.

Wirzenius P 1799: Charta öfver Kihniö Wataja Hemmans Ägor. Belägne uti Ikalis Sockn, Öfre Satagunta Öfredels Härad och Björneborgs Län.

Löytöpaikka**1 PARKANO LAITILA**

Mjtunnus: uusi kohde
 Laji: irtolöytö
 Tyyppi: löytöpaikka
 Ajoitus: esihistoriallinen

Koordin: N 6896 292 E 290 798

Tutkijat: Tiainen 2017 inventointi

Oranssi pallo osoittaa koekuopasta löydetyin kvartsikaapimen löytöpaikan.

Huomiot: Tiainen 2017:

Inventointialueen keskiosan itälaidalle tehdystä koekuopasta löytyi kvartsikaavin. Parisenttisen kaapimen yhtä reunaa on teroitettu retusoimalla. Kaavin löytyi vanhan rantatörmän päältä, korkeustasojen 137,5 ja 140 väliltä. Muutoin kovin kivisen vanhan rantatörmän tällä kohtaa on hiekkaisempi alue, johon tehtiin kymmenen koekuoppaa. Kvartsikaavin löytyi noin 15 cm:n syvyydestä hiekasta, harmaan huuhtoumakerroksen alaosasta. Kulttuurikerrosta ei kuopassa havaittu.

Paikka sopisi topografiansa puolesta hyvin pyyntikulttuurin asuinpaikaksi. Paikalle tehdyistä koekuopista ei havaittu kuitenkaan muuta kuin mainittu kvartsikaavin, joten tulkitseen paikan tässä yhteydessä irtolöytöpaikaksi.

Lapio pystyssä rantatörmän päällä,
kvartsikaapimen löytökohdassa.
Itään.

Aluetta etelässä rajaava Vatajan-
joki. Länteen.

Eteläosan peltoa. Etelään.

Liite: inventoinnissa tarkastetut alueet

Inventointialue tutkittiin ja arvioitiin kokonaisuudessaan eri menetelmin. Maastossa käytiin tarkemmin läpi karttaan sinisellä merkatut alueet.

